

Kliinisen auditoinnin asiantuntijaryhmä (KLIARY)

TOIMINTAKERTOMUS 2010-2012

31.12.2012

1. Jäsenet

Toimikaudella 2010-2012 ryhmän jäseninä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Nimi	Arvo	Toimintasektori
Anu Alanen, puheenjohtaja (AAI)	Radiologian dosentti	Radiologia, röntgentutkimukset ja toimenpiteet
Aapo Ahonen (AA)	Osastonylilääkäri Huslab/Meilahden isot.lab. vastuuyksikön päällikkö	Isotooppilääketiede
Tuija Wigren (TW)	Apulaisylilääkäri	Sädehoito
Tiina Lyyra-Laitinen (TLL)	Apulaisylifyysikko	Sairaala fyysikon tehtävät
Kaj Ceder (KC)	Röntgenhoitaja	Röntgenhoitajan tehtävät
Tuija Sinervo (TS)	Pääarvioija	FINAS:n edustaja
Raija Asola (RA)	Lääkintöneuvos	STM:n edustaja 2010
Mikko Paunio (MP)	Ylilääkäri	STM:n edustaja 2010-2012
Hannu Järvinen, sihteeri (HJ)	Johtava asiantuntija	STUK:n edustaja

2. Kokoukset

Ryhmä on kokoontunut neljä kertaa vuosina 2010 ja 2011 ja kolme kertaa vuonna 2012, yhteensä 11 kertaa. Kokouksista on laadittu pöytäkirjat.

3. Toiminta

Ryhmän päätehtäviä ovat vuosittain olleet seuraavat:

2010

- Toimikauden alussa järjestettiin edellisen toimikauden päätöksenä seminaari kliinisten auditointien kehittämiseksi. Seminaariin osallistui KLIARY:n lisäksi noin 70 henkilöä, jotka edustivat erilaisia auditoituja terveydenhuollon yksiköitä, molempia auditointeja tekeviä organisaatioita ja viranomaisia (STUK, STM). Seminaarista saatua

palautetta käsiteltiin ryhmän kokouksissa ja se otettiin huomioon ryhmän uusien suositusten valmistelussa.

- Valmisteltiin omatoimisia arviointeja koskevaa ryhmän suositusta, jonka tavoitteena oli edistää itsearviointien ja sisäisten auditointien toimeenpanoa. Ryhmän kokouksiin kutsuttiin ulkopuolisia asiantuntijoita kertomaan itsearviointi-kokemuksista, tavoitteena hahmotella ryhmän suosituksen sisältöä. Kertomusvuonna kuultiin radiologian, sädehoidon ja kliinisen laboratoriotoinnin asiantuntijoiden kokemuksia omatoimista arvioinneista. Suositusluonnos valmistui vuoden lopussa ja julkaistiin ryhmän nettisivulla 1.2.2011.
- Tehdäkseen tunnetuksi omatoimisia arviointeja koskevaa ryhmän suositusta ja näiden arviointien edistämiseksi ryhmä päätti kokeilla Englannissa suosittua posterikilpailua Sädeturvapäivien yhteydessä. Kilpailun aiheeksi valittiin omatoimiset arvioinnit, ja ryhmä vastasi sen toteutuksesta, posterien arvostelusta ja parhaan posterin palkitsemisesta. Kilpailuun saatiin 12 ehdotusta, joista 8 hyväksyttiin mukaan. Kilpailu herätti runsaasti kiinnostusta Sädeturvapäivien yleisössä ja arviointilomakkeita palautettiin 176 kpl. Kolme parasta omatoimisen arvioinnin esimerkkiä julkaistiin ryhmän nettisivulla.
- Jatkettiin edellisellä toimikaudella aloitettua keskustelua tieteellisten ammattiyhdistysten kanssa, tavoitteena valmistella ryhmän suositus siitä, miten hyvän käytännön kriteerejä voidaan kehittää. EU:n kliinisen auditoinnin ohjeen mukaan alan tieteellisillä ja ammattijärjestöillä voisi olla merkittävä rooli hyvän käytännön kriteerien laadinnassa. Edellisellä toimikaudella asiasta oli käyty keskustelua Suomen radiologiyhdistyksen ja Onkologiyhdistyksen kanssa. Kertomusvuonna kuultiin Suomen röntgenhoitaja liiton (SRL) ja STUKin edustajia, jälkimmäisen osalta lähinnä lasten radiologian, seulontamammografian ja hammaslääketieteen säteilyn käytön hyvistä käytännöistä, joiden osalta STUKilla on ollut osuutta hyvien käytäntöjen suositusten valmistelussa.
- Kertomusvuonna suunniteltiin alustavasti ryhmän toimintasuunnitelmassa ollut seminaari hyvistä käytännöistä, jonka toteutustavaksi sovittiin aihetta käsittelevän session järjestäminen vuoden 2011 Sädeturvapäivien yhteydessä. Lisäksi käynnistettiin kolmannen auditointikierron painopisteitä koskevan suosituksen suunnittelu ja ryhmän suosituksen no 1 päivittäminen koskien lähinnä auditoijien jatkokoulutusta ja eläkeläisten käyttöä auditoinneissa.

2011

- Jatkettiin keskustelua hyvän käytännön kriteerien kehittämisestä ja valmisteltiin aihetta koskevaa ryhmän suositusta (Suositus no 8). Kertomusvuonna kuultiin Lääketieteellisen radioisotooppiyhdistyksen edustajia sekä sädehoidossa toimivan röntgenhoitajan näkemyksiä. Lisäksi perehdyttiin suomalaisten Käypä hoito suositusten valmistelujärjestelmään kuulemalla niistä vastaavan lääkäriseura Duodecimin edustajaa.
- Järjestettiin Sädeturvapäivien ohjelmaan 2011 säteilyn käytön hyviä käytäntöjä käsitellyt lähes koko päivän mittainen sessio. Sessiossa esiteltiin asiaa yleisesti KLIARY:n suositusluonnoksen pohjalta sekä sen jälkeen useita käytännön esimerkkejä (mm. mikä on hyvä lähete ja hyvä lausunto sekä hyvät käytännöt lasten radiologiassa). Sessiossa esitettyä KLIARY:n yhteenvedoa varten varmistettiin vielä erillisellä kyselyllä aikaisemmin kuultavina olleiden yhdistysten edustajien näkemykset.
- Tehdäkseen tunnetuksi omatoimisia arviointeja koskevaa ryhmän suositusta (no 7) ja kannustaakseen arviointien tekemiseen ryhmä järjesti Sädeturvapäivien yhteydessä uudelleen aihetta koskeva posterikilpailun. Kilpailuun saatiin vain 4 hyväksyttyä eh-

dotusta ja muutenkin kilpailu ei herättänyt yhtä laajaa kiinnostusta kuin edellisellä vuonna. Ryhmä päätti jatkossa luopua kilpailujen järjestämisestä.

- Päivitettiin Auditoidijien pätevyyttä, koulutusta ja riippumattomuutta koskeva suositus (KLIARY:n suositus no 1), joka tuli voimaan 1.6. 2011.
- Aloitettiin kolmannen auditointikerran painopistealueita koskevan ryhmän suosituksen valmistelu kutsumalla kuultaviksi kardiologian ja ortopedisen säteilyn käytön asiantuntijat.
- Aloitettiin kliinisten auditointien suositusten mukaisuutta ja vaikuttavuutta käsitelleen ryhmän selvityksen suunnittelu.

2012

- Jatkettiin keskustelua hyvän käytännön kriteerien kehittämisestä ja aihetta koskevan ryhmän suosituksen valmistelua (Suositus no 8). Suositus valmistui vuoden lopussa ja julkaistaan vuoden 2013 alussa.
- Jatkettiin kolmannen auditointikerran painopistealueita koskevan ryhmän suosituksen valmistelua kutsumalla kuultaviksi toimenpideradiologian asiantuntija. Lisäksi kuultiin kummankin auditointeja tarjoavan firman edustajia kliinisten auditointien kehittämis ehdotuksista. Vuoden loppuun mennessä suosituksesta valmistui luonnos, jonka viimeistely ja julkaiseminen siirtyi kuitenkin seuraavalle toimikaudelle.
- Toteutettiin kliinisten auditointien suositusten mukaisuutta ja vaikuttavuutta käsitellyt ryhmän selvitys kaikille terveydenhuollon säteilyn käyttöpaikoille lähetetyllä Webropol-kyselyllä, jonka vastaukset annettiin netin kautta. Tulokset analysoitiin ja niistä esitettiin yhteenveto Sädeturvapäivillä 2012. Tuloksia käytettiin hyödyksi kolmatta auditointikertaa koskevan suosituksen valmistelussa.
- Valmisteltiin ryhmän toimintakertomus 2010-2012.
- Valmisteltiin THL:lle/ja STM:lle perusteltu esitys ryhmän toiminnan jatkamisesta uudelle toimikaudelle 2013-2015, sisältäen vastaavan talousarvion ja toimintasuunnitelman (2013-2015).

Ryhmän muu toiminta

- Huolehdittu ryhmän nettisivujen päivityksistä (ks. tarkemmin seuraava kohta).
- Käsitelty ja annettu vastauksia ryhmälle tulleisiin kyselyihin. Kyselyt ovat koskeneet mm. auditoidijien pätevyyttä, tiettyjen laiteryhmiin käyttöön liittyvää kliinistä auditointia, ja ryhmän suositusten noudattamista.
- Laadittu vastine Lääkärilehdessä julkaistuun kliinistä auditointia koskeneeseen kritiikkiin.
- Pidetty useita esitelmiä ja katsauksia kliinisestä auditoinnista kotimaisissa kokouksissa ja koulutustilaisuuksissa.
- Informoitu kirjeitse säteilyn käyttäjiä ja auditointiorganisaatioita ryhmän suosituksista.
- Seurattu kliinisten auditointien tai niihin liittyvän toiminnan kansainvälistä kehitystä, mm. EU:n rintasyöpäprojektin käynnistymistä, jossa pyritään luomaan sertifiointiin ja akkreditointiin perustuva menettely rintasyövän diagnosoimiseen ja hoidon laadun varmistamiseksi.
- Ryhmän sihteeri on pitänyt esitelmiä kliinisestä auditoinnista useissa kansainvälisissä tilaisuuksissa (Ks. tarkemmin kirjallisuusluettelo).
- Laadittu ja päivitetty vuosittain ryhmän toimintasuunnitelma ja talousarvio.

Ryhmän nettisivut

Ryhmän tarkoituksesta, kokoonpanosta ja toiminnasta on tiedotettu ryhmän nettisivulla (www.clinicalaudit.net). Nettisivulla on julkaistu myös toiminnan tulokset, ryhmän antamat suositukset ja tiedotteita ajankohtaisista asioista (mm. informaatiota ryhmän järjestämästä posterikilpailuista) ja ryhmän järjestämien seminaarien ohjelmat ja esitelmät.

Nettisivut uudistettiin jo vuonna 2007 siten, että sivujen kautta jaetaan ryhmän varisnaisen toiminnan lisäksi tietoa niistä kliinisen auditoinnin hankkeista, jossa ryhmä on osallisena. Tämän mukaan nettisivustolla on julkaistu tietoa myös edellisellä toimikaudella toteutuneesta Euroopan Komission ohjeprojektista ja siihen liittyneestä kansainvälisestä Workshopista.

Ryhmän kuulemat ulkopuoliset asiantuntijat

Nimi	Kokousaika	Aihe
Heljä Oikarinen	1/2010	Itsearviointit röntgentutkimusyksikössä
S. Linko/TS	1/2010	Itsearviointit kliinisessä laboratoriossa
Päivi Wood (SRL)	2/2010	Hyvän käytännön kriteerien kehittäminen (Suomen Röntgenhoitajaliiton toiminta)
Katariina Kortelainen (SRL)	2/2010	Hyvän käytännön kriteerien kehittäminen (Suomen Röntgenhoitajaliiton toiminta)
Pirjo Aaltonen-Brahme/ HJ	2/2010	Itsearviointit sädehoitoyksikössä
Ritva Bly (STUK)	4/2010	Hyvän käytännön kriteerien kehittäminen (lasten radiologia, seulontamammografia, hammaslääketiede)
Marko Seppänen	1/2011	Hyvät käytännöt isotooppilääketieteessä
Kirsi Timonen	1/2011	Hyvät käytännöt isotooppilääketieteessä
Tuija Parkkonen	1/2011	Hyvät käytännöt sädehoidossa, röntgenhoitajan näkökulma
Jorma Komulainen, DUODECIM	2/2011	Hyvän käytännön kriteerien kehittäminen, Käypä hoito suositukset
Kari Kervinen	3/2011	Kolmannen auditointikierroksen painopisteet, kardiologinen säteilyn käyttö
Jan-Magnus Björkenheim	4/2011	Kolmannen auditointikierroksen painopisteet, ortopedinen säteilyn käyttö
Kimmo Lappalainen	1/2012	Kolmannen auditointikierroksen painopisteet, toimenpideradiologia
Kirsi Miettunen, Qualitor	Sädeturvapäivät 1.11.2012	Auditoivien firmojen näkemykset kliinisten auditointien kehittämisestä
Pirjo Berg, Yrjö Merikoski, NHG audit	STUK 30.11.2012	Auditoivien firmojen näkemykset kliinisten auditointien kehittämisestä

4. Julkaisut ja esitelmät

Ryhmän toiminnan tuloksena ovat syntyneet seuraavassa luetellut **suositukset**, raportit, kansainväliset julkaisut tai konferenssiesitelmät. Osa näistä on saatavissa ryhmän nettisivulla (www.clinicalaudit.net) Tämän lisäksi ryhmän jäsenet ovat pitäneet useita esitelmä ja katsauksia kliinisestä auditoinnista kotimaisissa kokouksissa ja koulutustilaisuuksissa.

1. European wide perspective on clinical audit, *Hannu Järvinen*, Esitelmä, *European Radiology Congress, Wien, Maaliskuu 2010*.
2. National co-ordination of Clinical Audits for medical radiological procedures, Soimakallio, S. Järvinen, H. Ahonen, A. Ceder, K. Lyyra-Laitinen, T. Paunio, M. Sinervo, T. Wigren, T. Proceedings of the Third European IRPA Congress, 14 – 18 June 2010 Helsinki, Finland; STUK, August 2011.
3. Clinical auditing and quality assurance, Järvinen H. Refresher Course, Proceedings of the Third European IRPA Congress, 14 – 18 June 2010 Helsinki, Finland; STUK, August 2011.
4. Clinical audit: development of the criteria of good practices, Järvinen H. Soimakallio, S. Ahonen, A. Ceder, K. Lyyra-Laitinen, T. Paunio, M. Sinervo, T. Wigren, T., Presentation at the International Congress for Radiation Protection in Medicine, Varna, Bulgaria, 1-3 September 2010.
5. Itsearviointi – Kliinisen auditoinnin asiantuntijaryhmän uusi suositus, Alanen A. , Sädeturvapäivät 2010.
6. **Terveydenhuollon säteilyn käytön omatoimiset arvioinnit, KLIARY:n suositus No 7, 1.2.2011.**
7. European wide perspective on clinical audit, *Hannu Järvinen*, Esitelmä, *European Radiology Congress, Wien, Maaliskuu 2011*.
8. Hyvän käytännön kriteerit ja kliininen auditointi -- Kliinisen auditoinnin asiantuntijaryhmän (KLIARY) tekemä selvitys, H. Järvinen et al. Esitelmä Sädeturvapäivillä 2011.
9. Clinical audit: development of the criteria of good practices, Järvinen H. Soimakallio, S. Ahonen, A. Ceder, K. Lyyra-Laitinen, T. Paunio, M. Sinervo, T. Wigren, T., Rad. Prot. Dos. 147 (2011); No 1-2, 30-33.
10. Guidance on internal audits and self-assessments: support to external clinical audits, Järvinen H., Alanen A., Ahonen A, Ceder K, Lyyra-laitinen T., Paunio M., Sinervo T., and Wigren T. Proceedings of NSFS Conference, Reykjavik, August 22-25, 2011.
11. European guidelines on clinical audit – 2009 recommendations by European Commission, Järvinen H. Presentation at the 11. Biennial Physics Congress of the ESTRO, 7-12 May 2011.
12. Clinical auditing and quality assurance as tools in the implementation of ALARA in the medical sector, Järvinen H., Presentation at the 13th EAN Workshop - “ALARA and the medical sector”, 7-10 June 2011 - Oscarsborg Fortress, Norway.
13. Clinical auditing and quality assurance as tools in the implementation of ALARA in the medical sector, Järvinen H. et al, 13th European ALARA Network Workshop 2011, ALARA and the medical sector, Oscarsborg Fortress, Norway, June 7-10, 2011.
14. The impact of clinical audit on developing optimization and good practice, Presentation at the European Medical ALARA Network (EMAN) Workshop, 7-9 June 2012, Vienna, Austria.
15. Clinical audit in nuclear medicine: The Finnish approach in respect of European guidelines, Norjan lääketieteellisen isotooppiyhdistyksen (NSNM) vuosikokous/ konferenssi, Tromsø, Norja, 1-2.6.2012.
16. Clinical audits and practice accreditation, Jätvinen H. and Wilcox P. Leadership and Innovations in Quality Radiology and Radiation Protection (to be published 2012).

- 17. Auditoiden koulutus, pätevyys ja riippumattomuus kliinisissä auditoinneissa, KLIARY:n suositus no 1, Päivitetty 1.6.2011.**
18. Kliinisten auditointien vaikuttavuus ja 3. kierroksen painopisteet, Alanen A. ja Järvinen H. Esitelmä Sädeturvapäivillä 2012.
- 19. Hyvän käytännön kriteerit ja niiden kehittäminen, KLIARY:n suositus no 8, 1.3.2013.**